Pesti Riport 1996. június 11.

Szép beszédű színészek



Kishonti Ildikó rovata

Vitathatatlan tény: egyre rondábban beszélünk. Egyre gyakoribb az „anyázás", a le- és felmenő rokonok emlegetése. Ennek okát most nem firtatnám... Az emberek egyre fáradtabbak, egyre fásultabbak, egyre ingerlékenyebbek. Régóta regélem, hogy másutt már javában álltak a katedrálisok, amikor is a mi Árpád apánk úgy döntött, hogy ezen a kis zsebkendőnyi területen veri fel a sátrát. Azóta ez a mi kis hazánk. Ennek hátrányait sem fogom most mélyebben taglalni – még arról sem zenélek, hogy ízig-vérig lokálpatrióta vagyok. Nem kezdek bele az Ómagyar Mária siralomba sem... Pedig a szép beszéd kapcsán jó kis nyelvtörő gyakorlat lehetne... – A tiszta, érthető, szépen formált, egy nyelvhez sem hasonlítható magyar beszéd a belépő a színészmesterséghez! – mondogatta volt a szépemlékű Montágh Imre, egykori beszédtanárom.

Számomra ennek, a szép magyar beszédnek koronázatlan királynője *Lukács Margitka!* A szépen zengő hangot Margitka ajándékba kapta az égiektől. Pályára lépésétől napjainkig nagy gonddal ápolja. Ha halljuk és látjuk őt (legutóbb a Nemzeti Színház *My Fair Lady*-előadásában), a színésztársak kisebb-nagyobb hibái még erősebben kiütköznek. Margitkát is bizonyára megviselik a hétköznapok gyakori gondjai. De ha színpadra lép, ennek semmi nyoma! Nem beszél idegesen, „sietek, túl akarok lenni a dolgon" alapon. Nem! Ő az etalon! Olyan gyönyörűségesen beszél, mint amilyen fenséges jelenség még ma is...

A másik *Lukács Sándor*. A „Puci" – ahogyan a szakmában becézzük őt. Ha megszólal szépséges baritonján, a tengert juttatja az eszembe. Ha kell, simogat, lágyan, puhán, olykor meg viharosan háborgó. Milyen érdekes... Ha a Vígszínház (vagy bármelyik színház) utolsó sorából hallgatom, még a suttogásainak is minden hangzóját kristálytisztán érteni lehet. Mondják, hogy a szép hangú színészek fürdenek a saját hangjukban. No és akkor mi van? Ettől aztán a közönség is fürdőzik a szép magyar beszédben.

Számomra maga a HANG – *Bessenyei Ferenc*. Számtalan önálló estjén lehettem a vendége. Figyeltem őt, és hallgattam a közönség reakcióit. Túlzás nélkül állíthatom, hogy ezt a nagy színészt imádták, s ha engedik, ma is rajongva szereti a publikum. Benne még munkál az a gondolat, hogy a színész néptanító is! És ezt hirdeti, deklamálja, súgja, sírja, oroszlánként üvölti! Mintha fricskát mutatna az életkorának! Hihetetlen az a szövegmennyiség, amit egy életen át megtanult, és azt gyönyörű hangján, mindenkor színészete legjavát adva megformált. Egyszer alkalmam volt beszélgetni vele erről. Hallgatta, hogy dicsérem a szép orgánumát, aztán csak ennyit mondott:

– Az utolsó marhák közé tartozom, aki mániákusan harcol az érthető beszédért.